

Tinne Van der Straeten
Minister van Energie

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Openbare raadpleging over de offshore wind aanbesteding voor de Prinses Elisabeth Zone

19/01/2022

Context

Om de elektriciteitsproductie van België te maximaliseren heeft de federale overheid beslist om de capaciteit van de offshore windinstallaties in de tweede zone, de Prinses Elisabeth Zone, te verhogen tot een draagkracht tussen 3,15 en 3,5 GW. Samen met de bestaande offshore windmolenparken kan de totale offshore windcapaciteit in België als zodanig verhoogd worden tot 5,8 GW tegen 2030, wat bijna een verdriedubbeling is van de huidige offshore capaciteit. Tegen 2030 kan ongeveer 25% van onze elektriciteitsproductie van de Belgische Noordzee komen, wat in totaal 8,6 miljoen ton CO₂ per jaar bespaart. Een eerste fase van 0,7 GW moet tegen 2028 geïnstalleerd zijn en de overblijvende 2,8 GW moet tegen het einde van 2029 in dienst genomen worden.

U wordt hierbij hartelijk uitgenodigd om deel te nemen aan deze openbare raadpleging betreffende de aanbestedingsprocedure en de voorwaarden voor het verlenen van domeinconcessies voor de ontwikkeling van de Prinses Elisabeth Zone.

Het doel van deze raadpleging is om van de sector en van alle stakeholders feedback te ontvangen over de voorgestelde criteria voor het aanbestedingsproces van de Prinses Elisabeth Zone. Het is de bedoeling om van alle betrokken partners input te krijgen: marktspelers, milieuorganisaties, burgers en andere, om een robuust voorstel voor de aanbesteding te ontwikkelen. Bijkomende input over elementen die niet in dit document zijn opgenomen is ook welkom.

Praktische informatie:

- Deze raadpleging begint op 20 januari 2022 en eindigt op 18 februari 2022.
- Reacties kunnen via e-mail worden ingediend offshore.energy@economie.fgov.be. De specifieke template moet worden gebruikt.
- Als de respondent van oordeel is dat zijn/haar antwoord vertrouwelijke informatie bevat, dan moet deze informatie nauwkeurig en ondubbelzinnig als vertrouwelijk in zijn/haar antwoord worden aangeduid. Het antwoord zal ook de redenen aangeven voor de vertrouwelijkheid en voor de mogelijke schade die of het mogelijke nadeel dat volgens de respondent kan voortvloeien uit het publiceren van de vertrouwelijke informatie. Als de respondent (een andere dan een natuurlijk persoon) van mening is dat hij/zij een geldige reden heeft om zijn/haar naam niet openbaar te maken, dan zal hij/zij dit in zijn/haar antwoord onderbouwen.

De ingezamelde persoonsgegevens worden uitsluitend gebruikt ten behoeve van deze raadpleging. Verdere informatie betreffende de verwerking van uw persoonsgegevens is beschikbaar in ons privacy beleid: <https://economie.fgov.be/nl/vertrouwelijkheidsverklaring>.

Inhoudstafel

Context	- 2 -
1. Inleiding	- 4 -
i) Offshore wind in de Belgische visie op energie	- 4 -
ii) Europese Offshore Strategie	- 5 -
iii) Juridische achtergrond	- 7 -
2. Timing van de aanbesteding	- 8 -
3. Ondersteuningsmechanisme	- 9 -
i) 2-sided CfD	- 9 -
ii) Zero bid	- 14 -
4. Ontvankelijkheidscriteria	- 16 -
i) Technische capaciteiten	- 16 -
ii) Financiële capaciteiten	- 17 -
iii) Andere voorziene ontvankelijkheidscriteria	- 18 -
5. Selectiecriteria	- 20 -
i) Strike price in geval van een 2-sided CfD	- 21 -
ii) Energieproductie	- 21 -
iii) Burgerparticipatie	- 22 -
iv) Lokale voordelen voor de maatschappij	- 24 -
v) Duurzaamheid	- 25 -
vi) Natuurbehoud	- 26 -
vii) Innovatie en systeemintegratie	- 27 -
6. Conclusies	- 28 -

1. Inleiding

i) Offshore wind in de Belgische energievisie

De federale regering steunt ten volle de ambities van de Europese Commissie om de uitstoot van broeikasgassen met 55% te verminderen tegen 2030 en om klimaatneutraliteit te bereiken tegen 2050. 100% hernieuwbare energievoorziening in 2050 uit hernieuwbare elektriciteit, interconnecties en hernieuwbare moleculen is haalbaar¹. Wind- (en zonne-) energie worden goedkoper en ze verzekeren een duurzame energiebevoorrading voor de toekomst. De kosten van offshore windenergie zijn significant gedaald, met 44% over de laatste 10 jaar, tot 45-79 EUR/MWh in 2019.²

Om onze eigen hernieuwbare elektriciteitsproductie te maximaliseren heeft de federale regering beslist om de capaciteit van de offshore windinstallaties in de tweede zone, de Prinses Elisabeth Zone, te verhogen tot een capaciteit tussen 3,15 en 3,5 GW. Samen met de bestaande offshore windmolenparken kan de totale offshore windcapaciteit in België als zodanig verhoogd worden tot 5,8 GW tegen 2030, wat bijna een verdriedubbeling is van de huidige offshore capaciteit.

¹<https://climact.com/wp-content/uploads/2020/04/Scenarios-for-a-low-carbon-Belgium-by-2050-brochure-2050-ennew.pdf>

² https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/offshore_renewable_energy_strategy.pdf

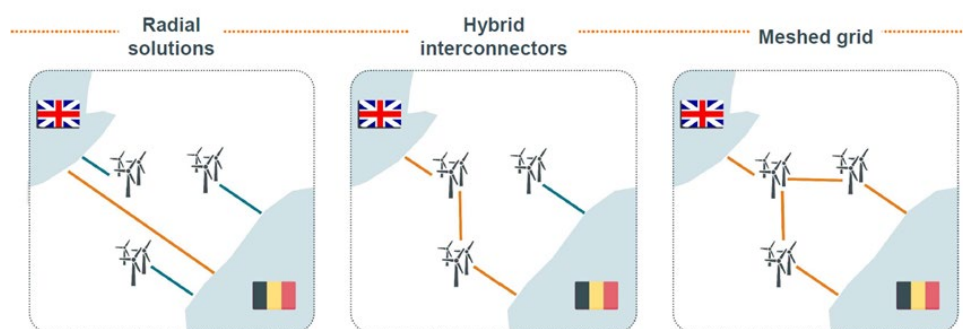
ii) Europese Offshore Strategie

In de Offshore Renewable Energy Strategy³ bevestigt de Europese Commissie duidelijk dat offshore hernieuwbare energie één van de meest beloftevolle manieren is om toekomstige elektriciteitsopwekking te verhogen op een manier die beantwoordt aan de klimaatneutrale doelstellingen van Europa en de verwachte stijging van de vraag naar elektriciteit op een betaalbare manier. De Europese oceanen en zeegebieden hebben een groot potentieel, en met name de Noordzee heeft een enorm potentieel dankzij onder andere ondiep water, gelokaliseerd potentieel voor golfslag- en getijdenenergie en een solide regionale samenwerking.

De Europese zeegebieden hebben het potentieel om de hernieuwbare krachtcentrale van Europa te worden, met een totaal potentieel van 300 GW tegen 2050. Om deze sterke ambities waar te maken, heeft de Europese Commissie de Lidstaten gevraagd om hun verbintenissen in termen van geïnstalleerde capaciteit te verhogen.

Om grote hoeveelheden offshore hernieuwbare energie op een kosteneffectieve en duurzame manier te verbinden, worden rationele netplanning en, uiteindelijk, de ontwikkeling van een “vermaasd net” als de sleutel beschouwd.

Evoluerend van een meer traditionele manier van offshore netwerkontwikkeling, waarin de meeste bestaande offshore windmolenparken ingezet zijn als nationale projecten met een directe verbinding met het vasteland via transversale verbindingen, werd de laatste jaren bijzondere aandacht besteed aan zogenoemde hybride projecten. In zulke hybride projecten heeft het netwerk een tweeledige functionaliteit door elektriciteitsverbindingen tussen twee of meer Lidstaten te combineren met het transport van offshore hernieuwbare energie. Hybride projecten kunnen op meerdere manieren opgezet worden, inclusief via energie-eilanden.

4

Deze vooruitziende visie omarmend en overtuigd van de voordelen dat dit met zich mee zal brengen in termen van kostenefficiëntie en voordelen op milieuvlak, is België van plan om eens te meer als pionier op te treden door het eerste energie-eiland in de Noordzee te

³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/IP_20_2096

⁴ http://www.europeanenergyforum.eu/sites/default/files/events/doc/eef_27_05_elia_group.pdf

bouwen, dat zal fungeren zowel als een netwerktoegang voor offshore wind in de Prinses Elisabeth Zone als een toegangspunt voor toekomstige interconnecties zal fungeren. Op 23 december 2021 heeft de federale overheid het ontwerp voor de uitbreiding van het offshore netwerk voor de Prinses Elisabeth Zone principieel goedgekeurd, gebaseerd op het energie-eiland dat de verbinding van 2,1 GW via 3 AC onderstations en de verbinding van 1,4 GW via een HVDC station voorziet.

iii) Juridische achtergrond

Overeenkomstig de Belgische Elektriciteitswet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de Belgische elektriciteitsmarkt ("De elektriciteitswet"), zal de federale regering een aanbestedingsprocedure lanceren om een domeinconcessie voor de bouw en de exploitatie van offshore windcapaciteit in de Prinses Elisabeth Zone toe te kennen. De geselecteerde inschrijver zal automatisch alle nodige vergunningen toegekend worden gebaseerd op zijn/haar projectvoorstel.

De desbetreffende domeinconcessie kan voor een maximumperiode van 30 jaar toegekend worden, inclusief de bouw-, de exploitatie- en de ontmantelingsfases, overeenkomstig artikel 6/3, §2 van de Elektriciteitswet.

De Elektriciteitswet (artikel 6/3, §3) bepaalt dat de inschrijvingsprocedure en de voorwaarden voor de domeinconcessies bij Koninklijk besluit bepaald worden, en specificeert in het bijzonder:

- i. De nadere regels van de concurrerende inschrijvingsprocedure en de gelijke behandeling van alle kandidaten;
- ii. De ontvankelijkheidscriteria, die onder meer betrekking hebben op de technische, organisatorische, financiële en professionele capaciteit van de inschrijver;
- iii. Objectieve, niet-discriminerende en transparante toekenningscriteria;
- iv. De regels inzake het sluiten van de contractuele relatie tussen de Belgische staat en de geselecteerde inschrijver, de rechten en plichten van de partijen;
- v. De regels inzake het beheer van de domeinconcessie;
- vi. De regels inzake de start en duur van de domeinconcessie, de bouwfase, de exploitatiefase en ontmantelingsfase;
- vii. De activiteiten die naast de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen kunnen ontwikkeld worden;
- viii. De financiële zekerheden die dienen gesteld te worden;
- ix. De uitvoering van burgerparticipatie;
- x. In voorkomend geval, het ondersteuningsmechanisme voor een maximale duurtijd van 15 jaar;
- xi. De regels inzake verzaking aan de domeinconcessie en de verzakingsvergoeding.

In de motivatie die is toegevoegd aan de wet van 12 mei 2019 tot wijziging van de elektriciteitswet, worden drie mogelijke ondersteuningsmechanismen voorgesteld als opties: een variabele prijspremie of "contract for difference", zero bid en veiling van de concessies.

2. Timing van de aanbesteding

De specifieke ontvankelijkheids- en selectiecriteria worden in de volgende hoofdstukken besproken.

De gedetailleerde timing van de aanbesteding hangt af van verschillende andere processen die parallel worden uitgevoerd om de belangen van alle betrokken partijen te beschermen. Zowel milieustudies als technisch bureauonderzoek en veldonderzoek moeten voltooid worden om de precieze voorwaarden voor de bouw van offshore windmolenparken te bepalen. Deze worden momenteel gezamenlijk door de Algemene Directie Energie van de FOD Economie en de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu uitgevoerd. Naast deze studies moeten er voldoende details aanwezig zijn over de specifieke realisatie van de offshore netwerkinfrastructuur. Van de transmissienetbeheerder (TNB) kan enkel een definitieve timing verwacht worden nadat alle nodige vergunningen voor zowel on- als offshore versterkingen zijn toegekend. Zoals het geval was voor de vorige offshore windzone zullen de timing en de verplichtingen bij koninklijk besluit worden vastgelegd wanneer deze vergunningen verkregen zijn.

Als voorlopige timing wordt er momenteel aangenomen dat de aanbesteding voor de eerste fase tegen het einde van 2023 zal worden gelanceerd met als doel het aanduiden van een geselecteerde inschrijver tegen het begin van 2025 ten laatste. De inschrijvers zullen 9 maanden de tijd hebben om hun offertes voor te bereiden. Voor de eerste fase mag de definitieve overnamedatum⁵ de 42 maand na de aankondiging van de geselecteerde offerte niet overschrijden. Bijgevolg dienen de voorziene installaties hoofdzakelijk in 2027 aangeleverd te worden.

Volgende aanbestedingen voor de tweede en derde fase worden momenteel ingepland om in Q2 2025 te worden gelanceerd met als doel het aanduiden van de geselecteerde inschrijvers tegen midden 2026 ten laatste. De voorziene installatie zal voor eind 2029 afgewerkt moeten zijn.

Een schatting van deze voorlopige timing wordt op de website van de overheidsdienst up to date gehouden.⁶

⁵ De definitieve datum waarop alle verantwoordelijkheden in verband met de bouw en de verbinding van het project van de aannemer naar de projectontwikkelaar worden overgedragen.

⁶ <https://economie.fgov.be/nl/themas/energie/energiebronnen/hernieuwbare-energieen/hernieuwbare-energiebronnen-de/belgische-offshore-windenergie>

3. Ondersteuningsmechanisme

Op vraag van de federale minister voor Energie, heeft de CREG de bestaande ondersteuningsmechanismen voor offshore wind in andere landen onderzocht⁷. De CREG besloot dat alle onderzochte landen behalve Nederland (d.i. Denemarken, Frankrijk, Duitsland en het VK) een ondersteuningsmechanisme gebruiken met een variabele prijspremie, d.i. een zogenaamd Contract for Difference (CfD). Denemarken, Frankrijk en het VK gebruiken een 2-sided CfD, terwijl Duitsland een 1-sided CfD gebruikt. In Nederland wordt een domeinconcessie toegekend in een procedure zonder subsidie, een 'zero bid'.

In deze openbare raadpleging worden twee belangrijke mogelijkheden voor de aanbesteding voorgesteld: zero bid en 2-sided Contract for Difference. Meer informatie over beide mechanismen wordt verder in deze afdeling voorgesteld.

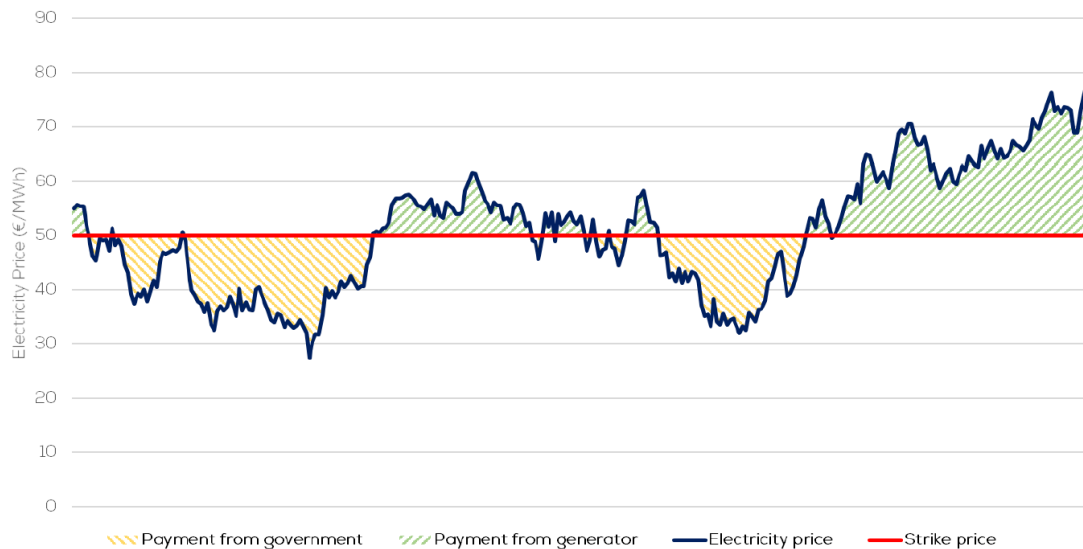
i) 2-sided CfD

Een CfD is een variabel prijsmechanisme. Een eerste variant is een 1-sided CfD waarin de ontwikkelaar van het windmolenpark het verschil tussen de zogenaamde strike price en de referentieprij voor elektriciteit ontvangt. De strike price wordt op een vooraf bepaald niveau vastgesteld. De elektriciteitsreferentieprij is de prijs die de ontwikkelaar wordt verondersteld te ontvangen op één van de elektriciteitsmarkten. Als de elektriciteitsreferentieprij hoger is dan de strike price, dan zal de ontwikkelaar geen steun ontvangen. Een 1-sided CfD, zoals in de aanbestedingen in Duitsland wordt gebruikt, kan leiden tot zero subsidies wanneer het niveau van de strike price onder de werkelijke marktprijs ligt. Dit sluit de mogelijkheid om de strike price van het CfD als een selectiecriteria te gebruiken uit.

In een 2-sided CfD, dat hier als een mogelijkheid wordt voorgesteld, moet de ontwikkelaar het verschil tussen de strike price en de elektriciteitsreferentieprij terugbetalen op momenten waarop de elektriciteitsreferentieprij hoger ligt dan de strike price.

Rekening houdend met de dalende evolutie van de kostprijs voor offshore wind gedurende het laatste decennium is de doelstelling van een 2-sided CfD om de inkomsten voor de windontwikkelaar te stabiliseren, hem een gegarandeerde opbrengst te verschaffen, zonder een onredelijke impact op de regeringsbegroting of op het budget van de consumenten te hebben. In het geval dat de prijzen van de elektriciteitsmarkt hoger zijn dan verwacht, zal een 2-sided CfD zelfs een financiële opbrengst voor de regering en uiteindelijk de consumenten met zich meebrengen, zoals in de afbeelding hieronder wordt aangetoond.

⁷ [F2247NL.pdf \(creg.be\)](#)

Bron: Wind Europe

Een 2-sided CfD werkt daarom als een prijsstabilisatiemechanisme, waarbij het variabele prijsverschil als volgt wordt berekend:

- Prijsverschil = strike price – referentieprijs; dit kan een positief of negatief getal zijn.
- Totale prijsverschil = prijsverschil * geïnjecteerde energie

Dit prijsstabilisatiemechanisme zal gefinancierd worden door de accijnzen die per MWh op de elektriciteitsrekening betaald worden. Zoals reeds vermeld zal een prijspremie enkel aan ontwikkelaars moeten uitbetaald worden wanneer de prijs op de elektriciteitsmarkt zelf laag is, terwijl in het geval van hoge elektriciteitsprijzen er een terugbetaling aan de samenleving is die zou kunnen gebruikt worden om deze accijnzen te verlagen.

Kapitaalkosten zijn de belangrijkste kostenfactoren voor hernieuwbare energieprojecten vanwege een grote initiële investering vergeleken met de operationele kosten. De manier waarop offshore windprojecten gefinancierd worden en de voorwaarden daartoe worden sterk beïnvloed door de keuze van ondersteuningsmechanisme en de duur van dit mechanisme.

Met een 2-sided CfD heeft de projectontwikkelaar een hoge zekerheidsgraad betreffende de inkomsten over een langere periode. Deze hoge zekerheidsgraad verkleint de kosten voor de geldschieters aanzienlijk, wat leidt tot lagere risicopremies op de schuld. Wind Europe schat dit effect in op 0,2% - 0,3% voor een 2-sided CfD.

Naast een betere rentevoet kan er ook een groter deel van de CAPEX geleend worden vanwege een vermindering van het risico, waardoor een grotere hefboomwerking en lagere productiekosten van het volledige project worden gecreëerd.

Samenvattend, een 2-sided CfD:

- wordt verondersteld tot de laagste financieringskost en laagste productiekost voor hernieuwbare elektriciteit te leiden⁸;
- biedt de samenleving bescherming tegen “windfall profits” aangezien ontwikkelaars dit zullen moeten terugbetalen in het geval dat de elektriciteitsreferentieprijs de strike price overschrijdt;
- laat toe dat een groot aantal kandidaten aan de aanbesteding kan deelnemen, wat nodig is om de concurrentie te vergroten en de kost te verlagen. Naast grote nutsbedrijven laat dit systeem ook kleinere onafhankelijke, maar ervaren ontwikkelaars toe, die afhankelijk zijn van projectfinanciering om deel te kunnen nemen;

Omwille van deze redenen wordt de 2-sided CfD ook door de CREG als de eerste keuze voorgesteld na een analyse van aanbestedingssystemen in andere landen⁹.

Naast de algemene principes wordt de doeltreffendheid van een 2-sided CfD bepaald door verschillende uitvoeringsbepalingen die hieronder besproken worden.

Strike price

Om de strike price te bepalen zal een studie besteld worden als een follow-up van een vroegere studie over de Levelised Cost of Electricity (LCoE) voor de Prinses Elisabeth Zone, uitgevoerd door E3. Deze studie zal dan de definitieve aanbestedingsprocedure in aanmerking nemen en zal worden gebruikt om een maximumplafond voor de strike price vast te stellen, waarbij minimumkosten voor de maatschappij verzekerd worden en de potentiële winsten gemaximaliseerd worden.

Indexering

Er wordt rekening gehouden met een gedeeltelijke indexering van 30% van de strike price, verbonden met het O&M gedeelte. Dit verlaagt de strike price, waardoor de kosten geminimaliseerd worden en de potentiële opbrengsten verhogen.

Elektriciteitsreferentieprijs

De CREG stelt voor om de referentieprijs over een periode van 12 maanden te berekenen als het gemiddelde van de spot prijzen voor elektriciteit in het voorgaande kalenderjaar, dat loopt van 1 januari tot en met 31 december.

Hier wordt voorgesteld om de spot prijzen van hetzelfde jaar te gebruiken en om een gewogen gemiddelde van de spot prijzen met de offshore windproductie per maand te

⁸ [F2247NL.pdf \(creg.be\)](#)

⁹ [F2247NL.pdf \(creg.be\)](#)

maken. De productiegegevens kunnen gebaseerd worden op de gegevens van Elia op maandbasis voor offshore wind in België.

De spotprijzen (Belpex) worden eveneens door Elia op maandbasis gepubliceerd, wat betekent dat het prijsverschil kan berekend worden in de maand volgend op de productiemaand van de offshore windenergie.

Prijsverschil - Geïnjecteerde energie

Het prijsverschil is gebaseerd op de geproduceerde energie vermenigvuldigd met de prijspremie. Deze subsidie wordt per maand berekend.

Door het prijsverschil aan de energieproductie te koppelen wordt er een stimulans gegeven aan de operatoren om de productie te maximaliseren.

De geproduceerde energie moet in het hoogspanningsstation gemeten worden voor de transformatoren.

Impact in geval van negatieve elektriciteitsprijzen

Als de strike price ten allen tijde gegarandeerd wordt, dan bestaat er een stimulans voor de offshore windproducenten om te blijven produceren zelfs wanneer de elektriciteitsprijzen, op de spotmarkt of onevenwichtsprijzen, negatief zijn. Deze prijzen vormen echter een stimulans voor de producenten om de productie te beperken of voor de consumenten of opslageenheden om het verbruik te verhogen.

Het doel is daarom om de juiste balans te vinden tussen het bieden van voldoende veiligheid aan de inschrijvers om de financierings- en productiekosten te verlagen terwijl mogelijke kosten voor de consumenten beperkt worden op momenten waarop er minder behoefte is aan elektriciteit.

De studie van de CREG¹⁰ toont aan dat er in Nederland, Denemarken en het VK geen positieve prijsverschillen voor offshore wind zijn gedurende de uren met negatieve spot prijzen. In Duitsland worden offshore windproducenten niet betaald voor de periode waarin de marktprijzen op de spotmarkt gedurende ten minst 4 uur negatief zijn. In Frankrijk bestaat er geen steun gedurende de eerste 40 uur met negatieve spot prijzen.

In België bestaat er eveneens een steunbeperking voor de huidige offshore windmolenparken in geval van negatieve elektriciteitsprijzen. Het Koninklijk Besluit van 16 juli 2002 voorziet dat voor de bestaande offshore windmolenparken in België met financial close na mei 2014, er geen steun bestaat voor elektriciteit die geproduceerd wordt gedurende perioden waarin de onevenwichtstarieven voor een positief onevenwicht gelijk zijn aan of lager zijn dan -20 euro/MWh. Dit wordt beperkt tot de eerste 288 kwarturen per kalenderjaar tijdens dewelke het onevenwichtstarief voor een positief onevenwicht gelijk is aan of lager

¹⁰ [F2247NL.pdf \(creg.be\)](#)

ligt dan -20 euro/MWh of als de day ahead-prijs voor de uitwisseling lager ligt dan 0 EUR/MWh voor 6 opeenvolgende uren.

De CREG beveelt voor de nieuwe aanbesteding aan dat, als de onevenwichtstarieven die op een positief onevenwicht van toepassing zijn gelijk zijn of lager zijn dan -20 euro/MWh, er geen steun wordt toegekend. Als er voor dit aantal mogelijke 'negatieve uren' geen grens wordt ingesteld, dan zal de windontwikkelaar dit als een kostenverhogend element in zijn risicoanalyse opnemen. Om dit risico te beperken zou men kunnen overwegen om een plafond voor het aantal uren waarop dit van toepassing is in te voeren, bijvoorbeeld 72 uur. Na de eerste 72 uur met negatieve onevenwichtstarieven voor een positief onevenwicht gelijk aan of lager dan - 20 euro/MWh wordt de producent gecompenseerd op voorwaarde dat hij gedurende deze uren niet geïnjecteerd heeft. De compatibiliteit van zo'n grens met de van toepassing zijnde richtlijnen voor overheidssubsidies moet echter bij de Europese Commissie nagegaan worden.

Een andere mogelijkheid bestaat erin om geen prijsverschil uit te betalen gedurende de eerste 40 uur met negatieve prijzen op de spotmarkt, zoals naar het voorbeeld van Frankrijk. Na deze 40 uur ontvangt hij het prijsverschil enkel op de voorwaarde dat hij gedurende deze negatieve uren niet produceert. De elektriciteitsproductie die werd misgelopen wordt dan theoretisch berekend. Als het windmolenpark meer dan 4,300 full load uren produceert, dan wordt er geen prijsverschil uitbetaald gedurende de uren met negatieve spot prijzen. Het voordeel is dat er hier enkel spot prijzen worden gebruikt en dat er geen onevenwichtstarieven nodig zijn.

Prijsverschil - Maximumbedrag voor steun op jaarbasis

Aangezien de strike price door de regering wordt gegarandeerd, worden de marktrisico's bijna volledig overgeheveld naar de maatschappij. Om deze risicodeling in evenwicht te houden, zal een maximumbedrag voor de totale steunkosten per jaar vastgelegd worden en zal dit deel uitmaken van de selectiecriteria.

Duur

In een 2-sided CfD mechanisme zou men kunnen overwegen om de duur van de steun te verlengen van 15 jaar zoals momenteel voorzien in de Elektriciteitswet tot 20 jaar, wat voor de ontwikkelaars stabiliteit op langere termijn zou kunnen bieden, wat betekent dat er mogelijk meer geïnteresseerde partijen zijn terwijl er ook een mogelijke opbrengst voor de maatschappij op langere termijn wordt verschaft.

ii) Zero bid

Een zero bid is het aanbestedingssysteem dat in Nederland wordt gebruikt, waarbij de winnaar van de aanbesteding geen financiële subsidies ontvangt. De inkomsten van het project zijn volledig afhankelijk van de marktprijzen. In tegenstelling tot het 2-sided CfD scenario moet er geen prijsverschil aan de offshore windontwikkelaar worden betaald en zijn er geen mogelijk gedeelde opbrengsten (d.i. geen opbrengst die inkomsten kan genereren die in infrastructuur kunnen worden geïnvesteerd of die kunnen gebruikt worden om de energierekening te verlichten).

Een zero bid mechanisme is beduidend gemakkelijker dan een 2-sided CfD aangezien er geen strike price en referentieprijs, en berekening van een prijsverschil en opbrengsten vereist zijn.

In een zero bid mechanisme zouden de deelnemende partijen de wil moeten hebben om zichzelf volledig aan het risico van de prijzen van de elektriciteitsmarkt bloot te stellen, wat inhoudt dat de kapitaalkosten stijgen aangezien het risico ook groter is. In hun studie meldt PwC dat de geïnterviewde partijen bezorgd waren dat het moeilijk zou zijn om kapitaal aan te trekken (projectfinanciering) voor aanbestedingen zonder subsidie. Dit betekent dat enkel projectontwikkelaars met een sterke balans in staat zouden zijn om aan aanbestedingen deel te nemen. Volgens PwC¹¹ toont hun marktanalyse aan dat de blootstelling aan het prijsrisico een aanzienlijk risico zou vormen. Indien het risico niet voldoende wordt beperkt, bijvoorbeeld via PPA's, dan kunnen meerdere partijen afhaken waardoor het beschikbare kapitaal afneemt. Dit is met name het geval voor meer risicomijdende kapitaalverschaffers, zoals banken en pensioenfondsen. In die zin waarschuwt de CREG in zijn studie dat in het geval van een zero bid er een risico bestaat dat er een kleiner aantal bidders zal zijn, waarvan grote bedrijven zouden profiteren ten nadele van bedrijven die projectfinanciering gebruiken.

Het is belangrijk om op te merken dat er nog steeds onderzocht wordt welk marktregime er in de toekomst gebruikt zal worden (thuismarkt, offshore biedzone, ...) op het ogenblik van de installatie van het vermaasd net en de combinatie met een interconnectie. De toepassing van een mogelijke offshore biedzone om offshore elektriciteitscapaciteit in de Prinses Elisabeth Zone te integreren zal door Elia vóór de aanbesteding bestudeerd worden, met deelname van de stakeholders, aangezien Elia zo'n stabiel mogelijk vooruitzicht met betrekking tot het risico wil geven.

Aangezien er geen prijsverschil of andere betaling aan de offshore windontwikkelaars wordt uitbetaald in een zero bid mechanisme, zullen de inschrijvers volledig afhankelijk zijn van de marktprijzen en de PPA's die verdere garanties kunnen bieden voor de inkomsten. Deze PPA's zullen waarschijnlijk focussen op industriële klanten gezien de behoefte aan langetermijncontracten. De prijs van deze PPA's zou ook hoger kunnen zijn dan wanneer ze

¹¹ <https://www.pwc.nl/nl/actueel-publicaties/assets/pdfs/pwc-invest-nl-financing-offshore-wind.pdf>

gecombineerd worden met een 2-sided CfD, gezien de hogere risicopremie die gedekt moet worden.

In een zero bid mechanisme zal de keuze van de inschrijver volledig bepaald worden door de aanbestedingscriteria afgezien van de prijs, zoals hieronder verder wordt beschreven. Dit zou betekenis geven aan deze criteria en dus in dit opzicht voordelig zijn voor de maatschappij. Uitblinken in deze criteria verhoogt echter ook het risico voor het project en zal daarom beperkt zijn in een zero bid mogelijkheid.

In het geval van een zero bid mechanisme, zou het offshore windmolenpark in principe deel kunnen nemen aan het capaciteitsvergoedingsmechanisme ingesteld door artikel 7undecies van de Elektriciteitswet. De van toepassing zijnde derating factoren zullen in aanmerking worden genomen.

4. Ontvankelijkheidscriteria

De richtsnoeren inzake staatssteun op het gebied van klimaat, milieubescherming en energie 2022 bepalen dat steun voor hernieuwbare energie proportioneel moet zijn. Concurrerende inschrijvingsprocedures op basis van duidelijke, transparante en niet-discriminerende criteria worden beschouwd als garanties voor proportionaliteit, door het steunbedrag te beperken tot het minimum dat nodig is om het project uit te voeren.

Ontvankelijkheidscriteria zijn bedoeld om te verzekeren dat de kandidaat in staat is om het project fatsoenlijk en tijdig uit te voeren en om derhalve de doeltreffendheid van de aanbesteding te vergroten. Tezelfdertijd moeten deze criteria het voor zoveel mogelijk marktspelers mogelijk maken om aan de aanbesteding deel te nemen en daarom zouden deze criteria de strikte verwachtingen van het federale energiebeleid moeten weerspiegelen en geen onnodige hindernissen voor de toegang opwerpen.

Op vraag van de minister voor Energie heeft de CREG in zijn studie de ontvankelijkheidscriteria in andere landen onderzocht. In alle bestudeerde landen worden ontvankelijkheidscriteria inderdaad gebruikt om de financiële en technische stabiliteit van de kandidaten na te gaan:

i) Technische capaciteiten

De technische capaciteiten van de inschrijvers zijn belangrijk om het risico op vertraging of het niet voltooiën van de projecten te reduceren.

Er wordt voorgesteld om de aanbeveling van de CREG te volgen om een bewijs van de technische ervaring van 300 MW aan gerealiseerde offshore windenergie te vragen. Deze ervaring moet bewezen worden met een actieve rol in het project management; een puur financiële deelname zal niet volstaan.

In het geval dat de inschrijver een consortium is moet een aanzienlijk aandeel door de partijen die over deze capaciteiten beschikken worden gehouden en moet er aangetoond worden dat deze partijen zeer nauw betrokken zullen zijn bij de uitvoering van dit project of dat ze een belangrijk deel van het projectteam zullen aanleveren.

Bovendien zal er ook een reeks technische eisen met betrekking tot de netwerkverbinding met Elia zijn, waarvoor de inschrijver zal moeten bewijzen dat hij hieraan voldoet.

De naleving van dit criterium moet aangetoond worden door middel van een uitgebreide beschrijving en de inbegrepen organisatie moet tot 1 jaar na de definitieve overname van het offshore windmolenpark geldig blijven.

ii) Financiële capaciteiten

Eerst en vooral wordt er voorgesteld om de aanbeveling van de CREG te volgen om aan de inschrijvers een bewijs van de financiële stabiliteit te vragen door middel van een waarborg van 10 MEUR per 100 MW. De vrijgave van deze waarborg zou starten na de voltooide installatie van 50% van de windturbines, op een lineaire manier tot de definitieve vrijgave die plaats zou vinden bij de definitieve overname, wanneer alle turbines in gebruik zijn genomen.

Voor de eerste fase van de aanbesteding mag deze definitieve overnamedatum de 42 maand na de aankondiging van de geselecteerde offerte niet overschrijden.

Door een voldoende hoge waarde voor deze akte te bepalen worden strategische biedingen waarvoor er een risico van niet-uitvoering zou bestaan vermeden.

Aangezien het vragen van deze akte een invloed zal hebben op de kosten, zouden alternatieve voorstellen kunnen worden overwogen, deze zouden echter evenzeer zowel de financiële stabiliteit om het project te kunnen uitvoeren als een sterke financiële stimulans om de tijdige uitvoering te verzekeren moeten garanderen.

Ten tweede mag, met betrekking tot de solvabiliteit van de inschrijver, de verhouding van de schuld (exclusief aandeelhoudersleningen) versus totale activa 80% niet overschrijden. Dit moet bewezen worden door het ondernemingsplan en zal op het ogenblik van de financial close opnieuw nagegaan worden; en de inschrijvers moeten activa bezitten voor ten minste € 75 miljoen voor 700 MW op het einde van het jaar vóór het jaar waarin de offerte wordt ingediend, of in het geval dat de inschrijver een consortium is, zouden de gezamenlijke activa van de drie grootste leden (gedefinieerd als grootste activa) ten minste € 75 miljoen op het einde van het jaar vóór het jaar waarin de offerte wordt ingediend bedragen. Deze waarde zal lineair worden aangepast met de maximale geïnstalleerde capaciteit per grootte van de kavel.

Er wordt zowel voor de waarborg als de solvabiliteitscriteria voorgesteld om het aandeel van burgers die via hernieuwbare-energiegemeenschappen deelnemen vrij te stellen.

Er zal een verplichting ingebouwd worden in de domeinconcessie om het windmolenpark in een tijdsbestek van 2 jaar na de exploitatie te ontmantelen. Om de middelen voor deze ontmanteling veilig te stellen zal er een voorziening gereserveerd moeten worden als een waarde per geïnstalleerde MW-capaciteit. Deze waarde kan in het aanbestedingsreglement bepaald worden en zal aan indexering onderhevig zijn.

iii) Andere voorziene ontvankelijkheidscriteria

Visie op burgerparticipatie

De Belgische Noordzee en offshore wind behoren toe aan alle Belgische burgers. Het betrekken van burgers en hernieuwbare-energiegemeenschappen in de energietransitie, zoals bepaald in de Richtlijn Hernieuwbare Energie (2018/2001), is cruciaal voor het succes ervan. Het is daarom belangrijk om de deelname van burgers in de offshore aanbesteding voor de Prinses Elisabeth Zone te verzekeren.

Er worden voor de inclusie van burgerparticipatie vier ambitieuze doelen gesteld:

- 1) Laat Niemand Achter - het bevorderen en vormgeven van een inclusieve energietransitie om democratische toegang tot hernieuwbare energiebronnen mogelijk te maken;
- 2) Een grotere acceptatie en actieve deelname aan de energietransitie, via betere voorlichting van de burger en het creëren van bewustwording;
- 3) Het bevorderen van democratische deelname via hernieuwbare-energiegemeenschappen om de betrokkenheid van burgers bij het besluitvormingsproces voor offshore windprojecten te vergroten;
- 4) Een financiële tegenprestatie voor de samenleving, die een positief effect op de lokale economie creëert door middel van sociale innovatie;

Minimale burgerparticipatie

Een minimumpercentage van 1% van de totale investeringskosten die via burgerparticipatie moet worden gegarandeerd wordt overwogen als een ontvankelijkheids criterium. Dit zou garanderen dat een minimumpercentage van (i) de aandelen en de elektriciteitsproductie of (ii) leningen in ieder geval voor burgers voorbehouden is, wat een onmiskenbare hefboom zal zijn om burgers bij de energietransitie te betrekken.

Een gedetailleerd plan over de manier waarop deze participatie kan worden bereikt moet in de indiending van de offertes opgenomen zijn, waarin ook het communicatieplan voor burgers wordt gespecificeerd dat op transparante wijze de betrokken risico's en kansen en het geldende wettelijke kader dat van toepassing is beschrijft. Deze minimumdrempel zal 1 jaar na de definitieve overnamedatum geëvalueerd worden. In het geval dat dit minimumpercentage niet op dat moment wordt behaald, zal er een boete opgelegd worden om een effectieve oplevering van dit ontvankelijkheids criterium te garanderen. Als aan dit criterium niet wordt voldaan, dan zal er een boete ten bedrage van 100% van de waarde van de ontbrekende aandelen of leningen opgelegd worden.

Garantie van de minimum geïnstalleerde capaciteit

De capaciteit die per kavel moet worden geïnstalleerd zal bij ministerieel besluit bepaald worden overeenkomstig artikel 6/4, §1 van de Elektriciteitswet. De inschrijver zal moeten aantonen dat deze capaciteit effectief in zijn project zal opgebouwd worden.

Andere wettelijke criteria

Om voor de prekwalificatie in aanmerking te komen:

- kan de inschrijver zich niet kwalificeren als een onderneming in moeilijkheden zoals bepaald in de “Mededeling van de Commissie – Communautaire richtsnoeren inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden”.¹² De inschrijver is niet onderhevig aan een uitstaand bevel tot terugvordering in het kader van staatssteun;
- een inschrijver die niet al zijn verplichtingen inzake de betaling van belastingschulden en socialezekerheidsbijdragen is nagekomen moet aantonen dat:
 - a) hij geen bijdrageverplichting van meer dan 3.000 EUR heeft, of
 - b) hij een algemeen uitstel van betaling van deze schuld heeft verkregen en zich strikt aan dit uitstel van betaling houdt.

Als de inschrijver een bijdrageverplichting van meer dan 3.000 EUR heeft, moet hij op straffe van uitsluiting aantonen dat hij één of meer schulden heeft bij een aanbestedende dienst of een openbaar bedrijf die zeker, verschuldigd en vrij van enige verplichting jegens derden zijn voor een bedrag dat ten minste gelijk is aan zijn schuld minus 3.000 EUR.

Als het attest dat de autoriteit die de aanbesteding organiseert in haar bezit heeft niet aantoont dat de inschrijver aan deze vereisten met betrekking tot zijn belastingen en socialezekerheidsverplichtingen voldoet, dan zal ze de inschrijver dienovereenkomstig hiervan in kennis stellen. Vanaf de dag volgend op deze mededeling beschikt de inschrijver over vijf werkdagen om bewijs van zijn regularisatie te leveren. Deze regularisatie kan slechts éénmaal gebruikt worden.

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX%3A52004XC1001%2801%29>

5. Selectiecriteria

In deze afdeling worden verdere selectiecriteria voorgesteld om zich niet alleen te richten op de prijs, maar om het positieve effect van offshore windprojecten op onze samenleving te maximaliseren. De focus ligt op het betrekken van zo veel mogelijk burgers bij de energietransitie, terwijl hernieuwbare-energiegemeenschappen worden gepromoot. België is het 6de land wereldwijd in offshore wind en het tweede grootste indien beschouwd per inwoner. België verrichtte pionierswerk in offshore wind en België kan door innovatie opnieuw baanbrekend werk verrichten.

Een voorlopig puntensysteem wordt in de tabel hieronder gegeven, dat een verschil maakt tussen de zones in de Natura 2000 zone en die buiten de Natura 2000 zones. Dit om de nadruk te leggen op verschillende elementen en doelen.

	2-sided CFD buiten Natura 2000	Zero Bid buiten Natura 2000	2-sided CFD binnen Natura 2000	Zero Bid binnen Natura 2000
Strike price	70 punten	0 punten	70 punten	0 punten
Energieproductie	0 punten	0 punten	5 punten	17 punten
Burgerparticipatie	10 punten	33 punten	10 punten	33 punten
Lokale voordelen	5 punten	17 punten	5 punten	17 punten
Duurzaamheid en multifunctioneel gebruik	5 punten	17 punten	5 punten	17 punten
Impact op de natuur	0 punten	0 punten	5 punten	17 punten
Innovatie en systeemintegratie	10 punten	33 punten	0 punten	0 punten

De Energieproductie wordt enkel voor zones binnen Natura 2000 in aanmerking genomen aangezien deze de gebieden zijn waar we trachten meer flexibiliteit te geven in termen van geïnstalleerde capaciteit. Dit om maximale flexibiliteit te geven om de locaties voor de turbines te kiezen die het effect op de natuur minimaliseren.

De Impact op de natuur zal ook belangrijker zijn in het Natura 2000 gebied, terwijl zones buiten het Natura 2000 gebied beter gelegen zijn om nieuwe innovatieve technologieën te testen.

De criteria zullen beschreven worden op een manier die de desbetreffende autoriteit toelaat om hen transparant en objectief te evalueren. De criteria zullen daarom SMART beschreven worden (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden). Wanneer feedback over de selectiecriteria wordt gegeven, worden SMART alternatieven of -feedback bijzonder welkom.

Elk voorgesteld selectie criterium wordt hieronder nader toegelicht.

i) Strike price in geval van een 2-sided CfD

De strike price en de maximale jaarlijkse steun zullen als selectiecriteria gebruikt worden die voor het rangschikken van offertes gebruikt worden en, uiteindelijk, voor het toewijzen van de steun in de concurrerende inschrijvingsprocedure. De bovengenoemde criteria zullen 70% uitmaken van de weging van alle selectiecriteria in overeenstemming met de EU-richtsnoeren inzake staatssteun op het gebied van klimaat, milieubescherming en energie 2022 (zie paragraaf 50).

Van deze 70%:

- zal 80% afhangen van de aangeboden strike price, waarbij het laagste bedrag het maximum aantal punten zal krijgen en de andere waarden lineair aangepast zullen worden;
- zal 20% afhangen van het maximumbedrag dat de inschrijver op jaarbasis al ontvangt, waarbij het laagste bedrag het maximum aantal punten zal krijgen en de andere waarden lineair aangepast zullen worden.

ii) Energieproductie

In het geval dat een bereik wordt gedefinieerd voor de geïnstalleerde capaciteit in een bepaalde zone, zou het kunnen overwogen worden om een stimulans te bieden om zoveel hernieuwbare energie te produceren als economisch haalbaar is en daarom het gebruik van onze beperkte offshore ruimte in België te maximaliseren. Dit is mogelijk door de productie van hernieuwbare energie in een selectie criterium op te nemen.

De inschrijvers zouden dan een studie moeten uitvoeren om de productie bij een P50-scenario in te schatten. Deze outputbeoordeling zou door een onafhankelijke partij gemaakt moeten worden die aangesteld en goedgekeurd is door de overheid met kennis van het domein van offshore energie outputberekeningen. Er moet een bekend berekeningsmodel worden gebruikt op basis van windmodellen, lokale windgegevens, locaties, type turbines, technische specificaties zoals hoogte, rotordiameter en vermogenskrommen van de windturbines.

De netto geproduceerde elektriciteit (P50) zal de beschikbaarheid van de turbines, de slipstroom van de turbines binnen de specifieke aanbestede zone en het verlies van elektriciteit in aanmerking nemen tot het hoogspanningsstation voor de transformatoren.

De grootste hernieuwbare energieproductie zal het maximum aantal punten krijgen en de andere inschrijvers zullen lineair aangepast worden.

iii) Burgerparticipatie

Om burgerparticipatie en de bevordering van hernieuwbare-energiegemeenschappen verder te promoten, worden er meer punten gegeven aan inschrijvers die het aandeel van burgerparticipatie vergroten. Het delen van de hernieuwbare energie van de Noordzee met de burgers en het delen van de opbrengsten die de projecten met zich meebrengen creëert een wederzijds voordeel.

Vormen van burgerparticipatie

Er bestaan verschillende vormen van burgerparticipatie, waarvan er twee in de context van deze raadpleging worden voorgesteld: (i) hernieuwbare-energiegemeenschappen en (ii) financiële participatie.

- Hernieuwbare-energiegemeenschappen

Overeenkomstig de EU Richtlijn 2018/2001 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (EU Richtlijn 2018/2001), is het de bedoeling om de ontwikkeling van hernieuwbare-energiegemeenschappen te stimuleren en te bevorderen.

Een hernieuwbare-energiegemeenschap is een concept dat in de Richtlijn Hernieuwbare Energie (2018/2001) wordt gedefinieerd. Op het federale niveau, voor offshore wind energie, wordt dit concept uitgevoerd via een wijziging in de Elektriciteitswet. Een voorstel is reeds goedgekeurd door de ministerraad en is lopend. In dit voorstel zijn de volgende definities opgenomen:

“energiegemeenschap van burgers betekent een juridische entiteit die:

a) gebaseerd is op vrijwillige en open deelname en die daadwerkelijk wordt gecontroleerd door leden of aandeelhouders, die natuurlijke personen, lokale overheden, met inbegrip van gemeenten, onderwijsinstellingen, verenigingen, andere energiegemeenschappen of kleine en middelgrote ondernemingen zijn;

b) waarvan het hoofddoel is het verschaffen van voordelen op milieugebied of op economisch of sociaal gebied aan haar aandeelhouders of leden of aan de lokale gebieden waar zij actief is, en niet het realiseren van winst, en

c) zich bezighoudt met productie, ook uit hernieuwbare bronnen, distributie, levering, verbruik, aggregatie, energieopslag, diensten op het gebied van energie-efficiëntie, oplaaddiensten voor elektrische voertuigen of andere energiediensten voor haar leden of aandeelhouders;”

“hernieuwbare-energiegemeenschap betekent een energiegemeenschap van burgers:

a) die gebaseerd is op open en vrijwillige deelname, autonoom is en haar activiteiten uitvoert binnen België;

b) waarvan de aandeelhouders of leden natuurlijke personen, lokale overheden, met inbegrip van gemeenten, onderwijsinstellingen, verenigingen, andere burgerlijke

energiegemeenschappen of KMO's zijn, voor zover hun deelname niet hun voornaamste commerciële of beroepsactiviteit vormt;

c) waarvan het hoofddoel is het verschaffen van voordelen op milieugebied of op economisch of sociaal gebied aan haar aandeelhouders of leden, en niet het realiseren van winst;

d) waarin de projecten voor hernieuwbare energie eigendom zijn van en ontwikkeld worden door deze rechtspersoon;

e) wanneer het gaat om de energieproductie, het eigen verbruik, de opslag, de verkoop en het delen van energie, ze uitsluitend betrekking hebben op energie uit hernieuwbare energiebronnen".

Voor offshore wind zou de hernieuwbare-energiegemeenschap zich moeten wijden aan offshore energieproductie en zich moeten richten op aandelenparticipatie inclusief eigendom van activa en betrokkenheid bij de ontwikkeling.

Het doel van het integreren van hernieuwbare-energiegemeenschappen is te garanderen dat burgers niet alleen financieel deelnemen aan de offshore windprojecten, maar dat ze ook een hoge graad van betrokkenheid bij de ontwikkeling, de exploitatie en het besluitvormingsproces van het project en toegang tot de offshore windenergie kunnen verwerven via bijvoorbeeld een coöperatieve PPA¹³. Dit zou burgers in staat stellen om rechtstreeks van de lage kostprijs voor hernieuwbare elektriciteit te profiteren. De eigendomsstructuur van hernieuwbare-energiegemeenschappen kan helpen bij het vergroten van de opname van hernieuwbare energie-installaties waarvoor individuele investeringen minder waarschijnlijk zijn, wat leidt tot de democratisering van de toegang tot hernieuwbare energiebronnen, terwijl er ook bijgedragen wordt aan de vermindering van energiearmoede.

Tijdens de aanbestedingsfase kan de inschrijver een percentage van de aandelen voor hernieuwbare-energiegemeenschappen reserveren, wat voor de financial close van het project zal geformaliseerd worden. Het is ook toegestaan om een groter percentage van aandelen die ten laatste één jaar na de definitieve overnamedatum moeten geactiveerd worden te reserveren. Op dat moment zal het beloofde percentage gecontroleerd worden, waarbij rekening wordt gehouden met een evaluatie door de bevoegde overheid van de beste inspanningen die door de inschrijver bewezen zijn.

- Financiële participatie

¹³ www.rescoopv.be/publicaties/offshore

Onder financiële participatie wordt verstaan een participatie (mogelijk via burgercoöperaties of energiegemeenschappen) via:

- Een (achtergestelde) lening rechtstreeks in het project;
- Een (achtergestelde) lening of aandelenparticipatie via één van de aandeelhouders met het percentage gewijd aan het project.

Het zal toegestaan zijn om de financiële participatie van burgers enkel één jaar na de definitieve overnamedatum na te gaan. De inschrijver zal tijdens de aanbesteding een burgerparticipatieplan moeten verschaffen, wat een controle van de kans dat dit doel zal worden behaald mogelijk zou moeten maken. Een jaar na de definitieve overnamedatum zou de geselecteerde inschrijver substantieel bewijs van alle inspanningen die werden gedaan om dit doel te bereiken moeten leveren.

Voorgestelde weging van burgerparticipatie

Terwijl andere vormen van burgerparticipatie ook heel waardevol kunnen zijn, en daarom zeker een rol kunnen spelen in de ontwikkeling van offshore wind, wordt er de voorkeur aan gegeven om ten minste een deel van de voorziene burgerparticipatie te verzekeren via de participatie van een hernieuwbare-energiegemeenschap zoals gedefinieerd in de Richtlijn Hernieuwbare Energie (2018/2011).

In totaal worden er twee doelen vooropgesteld:

- 1) 4% van de totale investeringskost (gelijk aan ongeveer 20% van het actief vermogen in projectfinanciering) van burgerparticipatie, zowel via financiële participatie als via hernieuwbare-energiegemeenschappen
- 2) 2% van de totale investeringskost (gelijk aan ongeveer 10% van het actief vermogen in projectfinanciering) van burgerparticipatie, via een hernieuwbare-energiegemeenschap.

Beide doelen zullen in dezelfde mate geëvalueerd worden, wat betekent dat de 5 punten elk worden toegekend wanneer het betreffende doel bereikt wordt.

Andere elementen

In alle scenario's moet een duidelijk communicatieplan worden voorgesteld waarin wordt bewezen dat burgers gedetailleerd zullen geïnformeerd worden over de risico's en de opportuniteiten van deze investeringen.

iv) Lokale voordelen voor de maatschappij

België heeft een pioniersrol gespeeld in offshore wind in België, maar het potentieel is hier niet onbeperkt. Het is daarom cruciaal dat deze bedrijven hun ervaring kunnen gebruiken om offshore wind buiten België te ontwikkelen. Vele lokale bedrijven hebben reeds deze

ervaring, anderen zouden kunnen profiteren van een lokale referentie om uit te breiden naar het buitenland.

Een studie uitgevoerd door Climact in 2021¹⁴ toont aan dat voor een totale geïnstalleerde capaciteit van 6 GW offshore wind, er ~1,5 miljard per jaar aan het bruto binnenlands product (BBP) kan bijgedragen worden tegen 2030 en toont aan dat er 10.000 nieuwe banen gecreëerd kunnen worden.

Om de bedrijven in België alle kansen te geven, moet er een communicatieplan voorzien worden om de lokale voordelen te vergroten en om de lokale bedrijven en betrokken aandeelhouders te informeren over de mogelijkheden die door de inschrijver in het offshore wind project moeten opgenomen worden. Deze informatie zou ten minste moeten bestaan uit een duidelijk zicht op de mogelijkheden, de timing, het aanbestedingsplan en het inkoopbeleid. Dit plan zou de lokale voordelen moeten aantonen zowel op het vlak van opbrengsten als op het vlak van tewerkstelling en zal ook op die manier geëvalueerd worden.

Opleiding vormt een belangrijk deel van de tewerkstelling. Daarom zullen stages ook positief beoordeeld worden in dit plan. Elk samenwerkingsverband met acties om het personeelsbestand te diversifiëren en om werknemers om te scholen zal positief beoordeeld worden.

v) Duurzaamheid

In de aanbesteding voor de Prinses Elisabeth Zone zullen duurzame werkmethodes aangemoedigd worden. Inschrijvers zullen aan de hand van een schriftelijk plan van aanpak moeten aantonen hoe ze te werk zullen gaan om deze duurzame manier van werken te bereiken.

Ten minste de volgende elementen moeten in het plan worden opgenomen:

- de materialen die voor de bouw van de windmolenparken gebruikt zijn;
- het recycleren van gebruikte materialen op het einde van hun levensduur;
- het ontmantelingsplan;
- de voorwaarden die aan leveranciers worden opgelegd, inclusief sociale voorwaarden;
- de kenmerken van de bewegingen (de gebruikte vaartuigen, aantal reizen, gebruikte brandstof, enz.), voor zowel de bouw als het onderhoud van het windmolenpark;
- het mogelijke meervoudig gebruik van de ruimte;
- het interne bedrijfsbeleid inzake Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

Naast dit plan wordt er gevraagd dat er een expliciete toezegging wordt gedaan betreffende één of meerdere van de bovenstaande elementen. Er zullen meer punten toegekend worden aan projecten die meer inspanningen bevatten waarvoor er een

¹⁴ [6 GW offshore wind in de Belgische Noordzee: goed voor de economie en voor het klimaat – Belgian Offshore Platform](#)

expliciete toezegging wordt gedaan of die een hoger bedrag van het budget aan deze toezeggingen besteden. Projecten zouden, waar mogelijk, moeten gecontroleerd, uitgevoerd en/of geïmplementeerd worden binnen een periode van 60 maanden na de definitieve overnamedatum van het windmolenpark. De inschrijver zou moeten aangeven welke delen van het plan niet binnen dit tijdsbestek uitgevoerd kunnen worden. Er zal een boete voor een gelijk bedrag voorgesteld worden als ze niet uitgevoerd worden.

Evaluatiecriteria zijn dan onder andere de mate van hergebruik en recyclage van materialen, de mate van meervoudig gebruik van de ruimte en de CO₂-impact, inclusief service-activiteiten.

Voorbeelden kunnen zijn:

- Gebruikte materialen: vermijden van tropisch hout, vermijden van zeldzame aardmaterialen; gebruik van groen staal; SF₆ en 'forever chemicals' beperken;
- CO₂-neutraliteit: gebruik van hernieuwbare moleculen als brandstof voor CTVs, SOVs, hefeilanden, enz... zowel tijdens de installatie als tijdens het onderhoud;
- Meervoudig gebruik van ruimte: potentiële integratie van duurzame aquacultuur, passieve visserij, vishotels, onderwijsactiviteiten, eco-duiken, ...
- Gebruik maken van korte toeleveringsketens waar mogelijk.

vi) Natuurbehoud

De inschrijvers moeten uiteraard voldoen aan alle eisen die in de milieuvergunning worden gesteld. Als de inschrijvers echter innovatieve mogelijkheden of investeringen zien die het natuurbehoud in de betrokken zone verder zouden kunnen helpen, dan kunnen ze deze in een plan voor natuurbehoud voorstellen.

Een plan voor natuurbehoud kan voorgesteld worden om projecten met een positieve impact op ons ecosysteem en onze diversiteit te tonen, dit gaat echter duidelijk verder dan de vereiste die al in de milieuvergunning wordt gesteld:

- Innovatieve manieren van natuurinclusief ontwerp;
- Toename van biodiversiteit en winst in habitat;
- Gebruik van een ecologisch waardevol type grind en installatie van nieuwe grindbedden;
- Het installeren van een monitoringproject voor natuureffecten en dit openlijk communiceren;
- Samenwerking met non-profit organisaties of natuurinstituten;
- Benadering van het ecosysteem op basis van fysieke en biologische omgevingen voor het aanbieden, het reguleren of voor culturele diensten.

De evaluatie van een dergelijk plan zal worden uitgevoerd op basis van de maatregelen die duidelijk worden vastgelegd, inclusief financiële toezeggingen en de positieve impact op het functioneren van het ecosysteem en de biodiversiteit.

vii) Innovatie en systeemintegratie

Voor dit criterium moet een plan worden voorgesteld over hoe innovatie in de offerte wordt gestimuleerd. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door testfaciliteiten toe te staan voor nieuwe turbines, nieuwe technologieën, levende laboratoria voor aquacultuur, drones, ondersteuning van het net, enz. Criteria die voor de evaluatie in aanmerking moeten worden genomen zijn:

- Mogelijke impact op de innovatie voor windmolenparken en de offshore windindustrie in de toekomst;
- De details waarin de plannen worden voorgesteld om tot realisatie te komen;
- De vastgelegde financiële middelen die in de bedrijfscasus worden weergegeven;
- Innovatie in zowel de installatiefase als in de operationele activiteiten is mogelijk om de kosten terug te dringen;
- De graad waarin kennis wordt gedeeld en/of mede-ontwikkeld met kenniscentra en/of Belgische universiteiten. Dit kan ook het volledig monitoren van funderingen, turbines en het evenwicht van installaties inhouden en het beschikbaar stellen van deze gegevens voor onderzoekinstellingen.

De innovatie binnen de offshore-zone dekt 50% van dit criterium. De andere 50% zal worden geëvalueerd onder systeemintegratie. Hier wordt begrepen dat de bieder de verhoging van de flexibiliteit in het Belgische elektriciteitssysteem steunt. Dit is mogelijk via bijvoorbeeld Demand Side Management, flexibele PPA's of de installatie van batterijcapaciteiten of langdurige opslagfaciliteiten binnen het Belgische grondgebied. Extra waterstofproductie zal in dit criterium worden uitgesloten, gezien onze behoefte aan hernieuwbare elektriciteit. De mate van flexibiliteit zowel in duur (tijd) als in capaciteit zal in de beoordeling van de punten in aanmerking worden genomen.

Projecten zouden, waar mogelijk, moeten gecontroleerd, uitgevoerd en/of geïmplementeerd worden binnen een periode van 60 maanden na de definitieve overname van het windmolenpark. Er zal een boete voor een gelijk bedrag voorgesteld worden als ze niet uitgevoerd worden. De inschrijver zou moeten aangeven welke delen van het plan niet binnen dit tijdsbestek uitgevoerd kunnen worden.

6. Conclusies

Deze openbare raadpleging geeft een eerste indicatie van de aanbestedingscriteria. U wordt uitgenodigd om uw mening over deze voorstellen te geven en om nieuwe ideeën, gedachten en suggesties aan te dragen om van de volgende offshore aanbesteding een succes te maken, om het doel van het verhogen van onze offshore windcapaciteit tot een maximum van 5,8 GW in België te bereiken en om onze pioniersstatus te behouden door innovatie en duurzaamheid in de offshore windprojecten op te nemen. Inclusief de burgerparticipatie en de bevordering van de Europese concepten van de Hernieuwbare-energiegemeenschappen om burgers te betrekken bij de energietransitie en de hernieuwbare energie van de toekomst.